

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1974-1975

16 MEI 1975

ONTWERP VAN DECREET
**houdende oprichting van een Hoge Raad
voor de Samenlevingsopbouw**

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het huidige ontwerp van decreet treedt in de plaats van twee koninklijke besluiten van 30 april 1970 tot oprichting enerzijds van de Commissie Buurtwerk en anderzijds van de Commissie Opbouwwerk. Met deze vervanging wordt een betere samenwerking en aansluiting tussen verwante werkvormen in het kader van de samenlevingsopbouw beoogd.

Het is immers zo dat tussen buurtwerk en opbouwwerk geen werkelijke verschillen bestaan. Het gaat hier om nuancerings die grotendeels te herleiden zijn tot schaalverschillen.

Bovendien is deze nieuwe Hoge Raad een eerste duidelijke stap om de toekomstige ontwikkeling van de samenlevingsopbouw te structureren. Dit laatste staat geen beleid in de weg dat gericht is op een zo gedecentraliseerd mogelijke vormgeving van initiatieven van samenlevingsopbouw.

In de schoot van de nieuwe Hoge Raad is het dan wellicht ook noodzakelijk te werken met subsecties.

Onder samenlevingsopbouw wordt verstaan : het op methodische en intentionele wijze met en door de bevolking bevorderen van het op het sociaal-cultureel welzijn gerichte functioneren van de samenleving als zodanig door het scheppen van omstandigheden, structuren en relaties die bijdragen tot een grotere participatie aan en integratie in het maatschappelijk gebeuren.

Dit decreet richt op wettelijke basis een Hoge Raad op met een belangrijke adviserende bevoegdheid. Tot hiertoe kenden wij immers in het Nederlandse taalgebied en in het

tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad vooral experimenten van samenlevingsopbouw. Het advies van deze Hoge Raad zal daarom van groot belang worden voor een toekomstig beleid inzake de samenlevingsopbouw, met als prioriteit hierin zowel de wettelijke uitbouw, als de vormgeving van initiatieven.

Zonder advies van de nieuwe Hoge Raad kan dit laatste moeilijk verwezenlijkt worden. De oprichting is dan ook een dringende noodzakelijkheid.

De Hoge Raad voor de Samenlevingsopbouw zal, naar analogie van de Hoge Raad voor de Volksopvoeding, de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort, adviseren omtrent alle aangelegenheden die hij belangrijk acht voor de bevordering van deze sector van het sociaal-cultureel werk waarover hij bevoegdheid heeft. Aldus krijgt de samenlevingsopbouw ook rechtstreeks inspraak bij het overheidsbeleid.

Bij het maken van dit decreet werd in de eerste plaats gedacht aan de bestaande en bekende vormen van samenlevingsopbouw, nl. het bijzondere opbouwwerk enerzijds in **categoriële** zin (voor minderheidsgroepen met weinig ontplooiingskansen), anderzijds in territoriale zin (voor kansarme buurten, hetzij oude geïsoleerde vervallen wijken, hetzij buurten die bevolkt zijn door mensen met een grote maatschappelijke achterstand) en het territoriaal opbouwwerk zoals het buurtwerk (buurt of dorp), het wijkwerk (kleine stad of oude of nieuwe wijk van een grote stad) en het regionaal opbouwwerk (overwegend **niet-stedelijke** gebieden en vaak culturele ontwikkelingsgewesten). Het is nochtans de bedoeling dat ruimte gecreëerd wordt voor de ontwikkeling van nieuwe vormen. 'Hier kunnen bv. de provinciale ontwikkelingsorganen goed werk leveren.

Vandaar dat in deze Raad dienen opgenomen te worden de veldwerkers uit de onderscheiden werkvormen, de medewerkers uit de instellingen of organisaties die zich bezighouden met de problematiek van de samenlevingsopbouw en de docenten of wetenschappelijke medewerkers van de sociale scholen en betrokken universitaire faculteiten. Uiteraard wordt er rekening gehouden met het Cultuurpactdecreet.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

De samenlevingsopbouw die zich bezig houdt met de sociaal-culturele opbouw van de samenleving als zodanig ressorteert onder de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort. Bij deze Minister wordt een Hoge Raad voor de Samenlevingsopbouw opgericht.

Art. 2

In dit artikel wordt omschreven wat verstaan dient te worden door samenlevingsopbouw. Belangrijk hierin is het methodisch werken. Dit omvat een waaier van mogelijkheden zoals planning, sociaal-cultureel onderzoek, actie, groepsgesprek, voorlichting en het bevorderen van basisvoorzieningen. Het centrale gegeven in de samenlevingsopbouw blijft echter de inspraak en de medezeggenschap van de bevolking.

Hoofdzakelijk worden volgende sectoren als samenlevingsopbouw aangezien : het categoriale en territoriale opbouwwerk in bijzondere situaties, het territoriale opbouwwerk, de federaties of organisaties die zich de begeleiding van een of meerdere sectoren van de samenlevingsopbouw tot doel stellen en de provinciale ontwikkelingsorganen voor planning, coördinatie en beleidsadvisering.

De differentiatie van levensbeschouwing, werkveld en territorium dient opgevangen door een algehele integratie op basis van voortdurend overleg en samenwerking. Met andere woorden een overzichtelijke, toegankelijke en goed gestructureerde aanpak van de samenlevingsopbouw is noodzakelijk.

Art. 3

De Hoge Raad krijgt enerzijds de specifieke bevoegdheid gehoord te moeten worden betreffende het ontwerpen van reglementeringen zoals decreten, besluiten en reglementen over de samenlevingsopbouw en anderzijds een ruime adviserende bevoegdheid betreffende alle mogelijkheden die de bevordering van de samenlevingsopbouw in de hand werken.

Art. 4

De Koning zal de samenstelling regelen, alsook de werking van de Hoge Raad.

Art. 5

De twee koninklijke besluiten van 30 april 1970 tot oprichting enerzijds van de Commissie Buurtwerk en anderzijds van de Commissie Opbouwwerk worden opgeheven.

Art. 6

Dit artikel stelt de inwerkingtreding van het decreet op 1 juli 1975.

*De Minister van Nederlandse Cultuur
en van Vlaamse Aangelegenheden,*

R. DE BACKER-VAN OCKEN

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 24^e maart 1975 door de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden verzocht haar van advies te dienen over een ontwerp van decreet « houdende oprichting van een Hoge Raad voor de samenlevingsopbouw », heeft de 10^e april 1975 het volgend advies gegeven :

Het voorontwerp van decreet strekt ertoe bij de Minister die de Nederlandse Cultuur in zijn bevoegdheid heeft een Hoge Raad voor samenlevingsopbouw op te richten. Bedoelde Raad zal de Minister van advies dienen omtrent alle aangelegenheden die van belang zijn voor de bevordering van de samenlevingsopbouw.

Volgens de memorie van toelichting van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en voor de Franse Cultuurgemeenschap omvat de « Permanente opvoeding en culturele animatie », bedoeld bij artikel 2 van die wet, onder meer de samenlevingsopbouw (Gedr. St., Senaat, 1970-1971, n° 400, blz. 6).

* * *

Naar luid van artikel 1 van het voorontwerp wordt er een Hoge Raad voor de samenlevingsopbouw opgericht « die bevoegd is voor het opbouwwerk in het Nederlands taalgebied en voor het Nederlandstalige opbouwwerk in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, voor zover het opbouwwerk ressorteert onder de Minister die de Nederlandse Cultuur in zijn bevoegdheid heeft, of bijzondere opdrachten krijgt die hem bij of krachtens decreet worden opgelegd ».

Dergelijke precisering van de bevoegdheid van de Hoge Raad komt als overbodig voor.

Krachtens artikel 59bis, § 4, van de Grondwet hebben de decreten van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap kracht van wet in het Nederlandse taalgebied alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, die, wegens hun activiteiten, moeten worden beschouwd als uitsluitend behorend tot de Nederlandse Cultuurgemeenschap. De opdracht die bij artikel 3 van het voorontwerp aan de Hoge Raad wordt toegekend zal derhalve noodzakelijkerwijze verband moeten houden enerzijds met het opbouwwerk in het Nederlandse taalgebied, anderzijds met het opbouwwerk dat, in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, van voormelde instellingen zal uitgaan.

Vervolgens ligt het voor de hand dat de adviezen die de Hoge Raad zal uitbrengen bij de Minister die de Nederlandse Cultuur in zijn bevoegdheid heeft, het opbouwwerk zullen betreffen dat onder die Minister ressorteert.

Ten slotte dient de decretale wetgever zich thans niet het recht voor te behouden bij latere decreten aan de Hoge Raad bijkomende opdrachten toe te vertrouwen of te doen toevertrouwen.

Artikel 1 ware derhalve beter gesteld als volgt :

« Artikel 1. — Bij de Minister die de Nederlandse Cultuur in zijn bevoegdheid heeft wordt een Hoge Raad voor de samenlevingsopbouw opgericht ».

* * *

Artikel 2, § 1, waarbij wordt bepaald wat door samenlevingsopbouw moet worden verstaan, zou beter aanvangen als volgt :

« § 1. Onder samenlevingsopbouw wordt voor de toepassing van dit decreet verstaan : . . . ».

* * *

Artikel 2, § 2, bepaalt welke sectoren « hoofdzakelijk » als samenlevingsopbouw worden aangezien. Volgens de memorie van toelichting worden hier de verschillende sectoren in de samenlevingsopbouw « in grote lijnen opgenoemd ». Dergelijke opsomming, die geen normatieve waarde heeft, hoort veeleer thuis in de memorie van toelichting en moet derhalve aldaar en niet in het voorontwerp van decreet worden opgenomen.

* * *

Krachtens artikel 3 van het voorontwerp zullen de ontwerpen van decreten, besluiten en reglementen inzake samenlevingsopbouw door de Minister aan de Hoge Raad moeten worden voorgelegd. Het komt wenselijk voor dat in het decreet een termijn zou bepaald worden binnen welke, in dat geval, het advies zal moeten worden uitgebracht.

Voor artikel 3 wordt volgende lezing aanbevolen :

« Artikel 3. — De Hoge Raad voor de samenlevingsopbouw heeft tot taak de Minister die de Nederlandse Cultuur in zijn bevoegdheid heeft, hetzij op diens verzoek, hetzij uit eigen beweging, te adviseren over alle aangelegenheden die van belang zijn voor de bevordering van de samenlevingsopbouw. De ontwerpen van decreten, besluiten en reglementen inzake samenlevingsopbouw worden hem door de Minister voorgelegd. In dat geval zal de Raad zijn advies moeten uitbrengen binnen. . . bij gebreke waaraan aan het raadplegingsvereiste kan worden voorbijgegaan ».

Naar luid van artikel 4 bepaalt de Koning de samenstelling van de Hoge Raad « overeenkomstig de bepalingen van het Cultuurpactdecreet ».

Volgens artikel 2 van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact zijn de bepalingen van dat decreet « toepasselijk op alle overheidsmaatregelen genomen inzake culturele aangelegenheden als bedoeld in artikel 2 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden ». Gelet op het bepaalde bij de artikelen 6 en 7 van het decreet van 28 januari 1974 zal de Koning ertoe gehouden zijn bij de samenstelling van de Hoge Raad, waaraan een rol zal worden toebedeeld in de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid, beroep te doen op « alle erkende representatieve verenigingen en alle ideologische en filosofische strekkingen » Dergelijke verplichting dient dan ook niet meer bij een voorschrift van het voorliggend decreet te worden opgelegd.

Het ware dan ook voldoende bij artikel 4 te bepalen wat volgt :

« Artikel 4. — De Koning bepaalt de samenstelling en regelt de werkwijze van de Hoge Raad voor de samenlevingsopbouw ».

Het is tevens eveneens overbodig in de aanhef van het ontwerp van koninklijk indieningsbesluit naar het decreet van 28 januari 1974 te verwijzen.

* * *

De hiervoren in verband met artikel 4 gemaakte opmerkingen brengen de Raad van State er toe er de aandacht op te vestigen dat, vermits de tussenkomst van de Hoge Raad ertoe zal leiden alle erkende representatieve verenigingen en alle ideologische en filosofische strekkingen bij de voorbereiding en de uitvoering van het Cultuurbeleid te betrekken, het voorschrift van artikel 3, krachtens hetwelk de Minister de ontwerpen van decreten, besluiten en reglementen aan het advies van de Hoge Raad moet onderwerpen, als een substantieel vormvoorschrift zal moeten worden beschouwd.

* * *

Artikel 5 ware beter gesteld als volgt :

« *Artikel 5.* — Het koninklijk besluit van 30 april 1970 houdende oprichting van een Commissie van advies inzake bijzondere volkswikkeling voor buurtwerk en het koninklijk besluit van 30 april 1970 houdende oprichting van een Commissie van advies inzake methodisch opbouwwerk worden opgeheven. »

De kamer was samengesteld uit :

de heren :

F. LEPAGE, *eerste voorzitter*;

Ch. SMOLDERS,

H. COREMANS, *staatsraden*;

J. LIMPENS,

S. FREDERICQ, *bijzitters van de afdeling wetgeving*,

E. VAN VYVE, *afdelingsgriffier*.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. DE COENE, *auditeur*.

De Griffier,

E. VAN VYVE

De Voorzitter,

F. LEPAGE

ONTWERP VAN DECREET

BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

*Aan allen die nu **zijn** en hierna wezen zullen,*
ONZE GROET.

Gelet op het advies van de Raad van State, dd. 10 april 197.5;

Op de voordracht van Onze Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden en op advies van Onze in Raad vergaderde Ministers,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden is gelast in Onze naam bij de Cultuuraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap het ontwerp van decreet in te dienen waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Bij de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort, wordt een Hoge Raad voor de Samenlevingsopbouw opgericht.

Art. 2

Onder samenlevingsopbouw wordt voor de toepassing van dit decreet verstaan : het op methodische en intentionele wijze met en door de bevolking bevorderen van het op het sociaal-cultureel welzijn gerichte functioneren van de samenleving als zodanig door het scheppen van omstandigheden, structuren en relaties die bijdragen tot een grotere participatie aan en integratie in het maatschappelijk gebeuren.

Art. 3

De Hoge Raad voor de Samenlevingsopbouw heeft tot taak de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse Cultuur behoort, hetzij op diens verzoek, hetzij uit eigen beweging, te adviseren over alle aangelegenheden die van belang zijn voor de bevordering van de samenlevingsopbouw. De ontwerpen van decreten, besluiten en reglementen inzake samenlevingsopbouw worden hem door de Minister voorgelegd. In dat geval zal de Raad zijn advies moeten uitbrengen binnen drie maanden, bij gebreke waaraan aan de raadplegingsvereiste kan worden voorbijgegaan.

Art. 4

De Koning bepaalt de samenstelling en regelt de werkwijze van de Hoge Raad voor de Samenlevingsopbouw.

Art. 5

Het koninklijk besluit van 30 april 1970, houdende oprichting van een Commissie van Advies inzake bijzondere Volksontwikkeling voor Buurtwerk en het koninklijk besluit van 30 april 1970, houdende oprichting van een Commissie van Advies inzake methodisch Opbouwwerk, worden opgeheven.

Art. 6

Dit decreet treedt in werking op 1 juli 1975.

Gegeven te Brussel, 7 mei 1975.

BOUDEWIJN

VAN KONINGSWEGE :

*De Minister van Nederlandse Cultuur
en van Vlaamse Aangelegenheden,*

R. DE BACKER-VAN OCKEN
